

Zitting 1977–1978

15 019

Wijziging van enige artikelen van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en enkele bijzondere wetten

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemeen

In het hier te bespreken wetsontwerp worden enkele wijzigingen van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering, de Wet op de rechterlijke organisatie en de Uitleveringswet voorgesteld. De behoefte aan deze wijzigingen deed zich in de praktijk bij de toepassing van de hiergenoemde wettelijke regelingen gevoelen. Onder meer wordt het mogelijk gemaakt dat, indien de datum van de voorwaardelijke invrijheidstelling op een zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag valt, de gedetineerde de voorafgaande dag naar huis kan vertrekken (zie artikel I, onder A). Een andere wijziging is de verruiming van de voegingsregeling in strafzaken (artikel II, onder A).

Verder wordt het aanwenden van rechtsmiddelen door gedetineerden vergemakkelijkt doordat de mogelijkheid wordt geopend, dat zij het rechtsmiddel aanwenden door middel van een verklaring die is gericht aan het hoofd van de inrichting waar zij verblijven (zie artikel II, onder I). Ten slotte wordt de grens van de bedragen, waarvoor men zich als beledigde partij in het strafgeding kan voegen, verhoogd (zie artikel III).

De voorstellen zijn ter kennis gebracht van de Hoge Raad, het openbaar ministerie en verdere rechterlijke autoriteiten, die daarmee konden instemmen.

Artikel I

A. Artikel 570 van het Wetboek van Strafvordering is in 1973 in die zin opnieuw vastgesteld, dat gedetineerden wier vrijheidsstraf (van meer dan drie dagen) in het weekeind of op een algemeen erkende feestdag eindigt, vervroegd in vrijheid worden gesteld. Bij straffen van ten hoogste drie dagen wordt volgens artikel 570, eerste lid, geen vervroegde invrijheidstelling toegepast; bij straffen van meer dan drie dagen en minder dan twee maanden wordt, indien de expiratedatum valt op een zon- of feestdag, de gedetineerde op zaterdag of de dag voorafgaande aan de feestdag vrijgelaten; bij straffen van meer dan twee maanden, indien de straf eindigt op een zaterdag, zon- of feestdag, op de vrijdag, enz.

Artikel 570 houdt geen rekening met het geval, dat de datum van voorwaardelijke invrijheidstelling die bij het verstrijken van twee derde van de straftijd en nadat de vrijheidsbeneming ten minste negen maanden heeft ge-

duurd, kan worden verleend, op een zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag valt. In de praktijk passen sommige gevangenisdirecteuren artikel 570 wel analoog toe, hetgeen er dus op neerkomt dat de langgestrafte in zulke gevallen op vrijdag, of op de dag voorafgaande aan de feestdag, zijn vrijheid herkrijgt. Gelet op de strekking van artikel 570, eerste lid, dat beoogt de opvang van de op vrije voeten gestelde gedetineerden te vergemakkelijken, valt voor deze gedragslijn veel te zeggen. Strikt genomen is zij echter in strijd met de wet, die nu eenmaal voor zulke gevallen geen vervroeging van de v.i.-datum kent. Wil men de gedetineerde, aan wie v.i. is verleend, in gevallen als hierbedoeld vervroegd in vrijheid stellen, dan is een wetswijziging noodzakelijk. De voorgestelde aanvulling van artikel 15 van het Wetboek van Strafrecht voorziet hierin.

B. De wijziging van artikel 15b, tweede lid, hangt rechtstreeks samen met de in artikel I, onder A, voorgestelde aanvulling van artikel 15. Bij herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling zou, indien deze laatste met toepassing van het nieuwe vierde lid van artikel 15 vervroegd heeft plaatsgehad, de tijdsduur tussen de vervroegde invrijheidstelling en de datum die in het besluit tot voorwaardelijke invrijheidstelling was vermeld bij het overblijvende gedeelte van de werkelijke straftijd dienen te worden geteld. Dit is niet alleen administratief omslachtig, maar ook in strijd met de gedachte die ten grondslag ligt aan het derde lid van artikel 570 Sv., volgens welke bepaling bij vervroegde invrijheidstelling op een vrijdag, enz., het recht van tenuitvoerlegging voor het nog resterende strafgedeelte vervalt. Om deze reden is in het nieuwe tweede lid van artikel 15b tot uitdrukking gebracht dat voor de berekening van het strafrestant wordt uitgegaan van de conform het eerste lid van artikel 15 vastgestelde v.i.-datum en niet van het tijdstip waarop, met toepassing van het nieuwe artikel 15, vierde lid, de invrijheidstelling eventueel vervroegd heeft plaatsgehad.

Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om de tekst van artikel 15b, tweede lid (nieuw) te verduidelijken.

Artikel II

A. Volgens artikel 259 van het Wetboek van Strafvordering kunnen strafbare feiten welke op dezelfde terechtzitting worden aangebracht en waartussen verband bestaat of welke door dezelfde verdachte zijn begaan, gevoegd aan de kennisneming van de rechtbank worden onderworpen, indien dit in het belang van het onderzoek is. Artikel 276, eerste lid, voegt daaraan toe, dat indien strafbare feiten, waarvan de voeging had behoren te geschieden, op dezelfde terechtzitting afzonderlijk worden aangebracht, de rechtbank alsnog de voeging beveelt.

De bovenbedoelde voeging van strafzaken kan om verschillende redenen gewenst zijn. De gevoegde feiten worden ter terechtzitting als één zaak behandeld, dat wil zeggen gelijktijdig onderzocht. De beslissing over de feiten wordt in één vonnis neergelegd. De voeging kan dus zowel aan het openbaar ministerie als de rechter werk besparen, terwijl ook het belang van de verdachte(n) daarmee kan zijn gediend. Hij hoeft immers niet meer dan één keer terecht te staan. Het onderzoek naar zijn persoonlijke omstandigheden behoeft niet te worden herhaald. Onnodige doublures van bij het onderzoek op de terechtzitting in acht te nemen vormvoorschriften worden vermeden. Voor een en ander moge worden verwezen naar Duisterwinkel-Melai, *Het Wetboek van Strafvordering*, aant. 3 op artikel 259 en aant. 1 op artikel 276.

Volgens de jurisprudentie van de Hoge Raad (zie HR 23 oktober 1939, NJ 1940, nr. 297; 25 maart 1975, NJ 1975, nr. 273) moet het «aanbrengen» van strafbare feiten ter terechtzitting, als bedoeld in de artikelen 259 en 276 Sv. worden opgevat als: het aanhangig maken van de strafzaak ter terechtzitting door een dagvaarding. Het is daarom niet mogelijk een nieuw ten laste gelegd feit te voegen bij een reeds eerder op de zitting gebrachte strafzaak die nadien voor bepaalde of onbepaalde tijd werd geschorst, of om twee op verschillende terechtzittingen aangebrachte strafzaken die werden geschorst,

waarna de behandeling van de zaken op dezelfde terechtzitting wordt hervat, te voegen, indien dit in het belang van het onderzoek zou zijn en overigens aan de wettelijke vereisten voor de voeging is voldaan.

Het valt echter niet in te zien waarom in zodanige gevallen de voeging zou moeten worden uitgesloten. De redenen van doelmatigheid die zouden kunnen doen besluiten de zaken te voegen, kunnen ook in dit geval aanwezig zijn. In de literatuur wordt daarom op verruiming van de voegingsmogelijkheid aangedrongen (vgl. Duisterwinkel-Melai, aant. 3 op artikel 276).

Ten einde aan dit bezwaar tegemoet te komen, wordt een aanvulling van artikel 276, eerste lid, Sv. voorgesteld. Deze aanvulling houdt in, dat de rechtbank (hetzij ambtshalve, hetzij op vordering van het openbaar ministerie of op verzoek van de verdediging) eveneens de voeging beveelt, indien strafbare feiten waartussen verband bestaat of welke door dezelfde persoon zijn begaan, op verschillende terechtzittingen zijn aangebracht, maar de behandeling van die strafzaken op dezelfde terechtzitting wordt hervat onderscheidenlijk aangevangen, mits die voeging in het belang van het onderzoek is. Bij dit laatste voorbehoud kan bij voorbeeld worden gedacht aan bewijsrechtelijke gronden die de voeging ongewenst maken. Zo kan in gevoegde zaken, waarin meer dan een verdachte terechtstaat, niet de ene verdachte als getuige tegen de andere verdachte worden gehoord (vgl. artikel 341, derde lid, Sv).

B. Volgens de artikelen 332–337 van het Wetboek van Strafvordering kan de beledigde of benadeelde partij zich ter zake van haar vordering tot schadevergoeding in het geding over de strafzaak voegen. De hoogte van het bedrag waarvoor voeging in de strafzaak mogelijk is, is in de artikelen 44 en 56 van de Wet op de rechterlijke organisatie gesteld op f 200 in kantongerechtsstrafzaken en f 500 in rechtbankzaken; in het wetsontwerp (zie artikel III) wordt voorgesteld deze bedragen te verhogen tot f 600 resp. f 1500.

Volgens artikel 333, eerste lid, Sv. kan de beledigde partij zich doen vertegenwoordigen of doen bijstaan door een advocaat. In een recent arrest (HR 1 juni 1976, NJ 1976, nr. 580) heeft de Hoge Raad nog eens uitgemaakt dat de wet niet voorziet in een bevoegdheid van de beledigde partij om zich te doen vertegenwoordigen door een gemachtigde die geen advocaat is. De Hoge Raad is overigens van mening dat die mogelijkheid, zo ze bestond, aan de eisen van de praktijk zou tegemoet komen.

De ondergetekende sluit zich bij die zienswijze aan. Aangezien voeging in de strafzaak slechts tot zeer beperkte bedragen mogelijk is, zal de beledigde partij die niet zelf op de zitting kan verschijnen, veelal ervan afzien de diensten van een advocaat in te roepen om zich te doen vertegenwoordigen. Voor rechtspersonen, zowel publiekrechtelijke als privaatrechtelijke, heeft de bestaande wettelijke regeling de consequentie dat een orgaan van de rechtspersoon in persoon op de zitting aanwezig moet zijn, òf dat men zich moet voorzien van de bijstand van een advocaat, om zich met een civiele vordering in het strafgeding te kunnen voegen. De bevoegdheid bij bijzondere schriftelijke volmacht een vertegenwoordiger aan te wijzen, zoals dat ook bij de vertegenwoordiging van de verdachte ter terechtzitting van de kantonrechter mogelijk is (vgl. artikel 398, onder 2°), zou de beledigde partij in staat stellen zonder relatief hoge kosten de haar in het Wetboek van Strafvordering toegekende rechten uit te oefenen.

In antwoord op vragen van de leden Versloot en Kolthoff van de Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft de toenmalige minister van Justitie dan ook zijn bereidheid uitgesproken een wetswijziging in de hierbedoelde zin te bevorderen (zie Aangangsel Handelingen, Eerste Kamer 1976–1977, nr. 32).

Voorstellen tot herziening van de bepalingen omtrent de beledigde partij zijn reeds geruime tijd in studie bij de Commissie tot partiële herziening van het Wetboek van Strafvordering (de commissie-Duk). Aangezien ook in de Benelux-Studiecommissie voor eenmaking van het recht op dit onderwerp wordt gestudeerd, was het tot nu toe niet mogelijk de eerstbedoelde studie af te ronden. De voorstellen in dit wetsontwerp (zie ook artikel III) doorkruisen het werk van eerstgenoemde commissie echter niet; de gedachtenvor-

ming in de commissie ging, waar het betrof de verruiming van de vertegenwoordigingsbevoegdheid en de verhoging van de bedragen waarvoor men zich als beledigde partij in het strafproces kan voegen, in dezelfde richting.

De tekst van artikel 333 is verder aangepast aan de voorschriften omtrent de kosten waartegen afschriften van gerechtelijke stukken worden verstrekt, zoals die voorschriften zijn gegeven bij of krachtens artikel 17 van de Wet tarieven in strafzaken. Het derde lid van artikel 333 is daartoe herschreven, terwijl het vierde lid kon vervallen.

Ten slotte is in een nieuw vierde lid van artikel 333 bepaald, dat bij toewijzing van de vordering *kosteloos* aan de beledigde partij een afschrift of uittreksel van het vonnis wordt verstrekt (vgl. artikel 554 Sv.). Deze service wordt reeds sedert enige tijd in de praktijk aan het publiek gegeven, maar stond op gespannen voet met het bepaalde in artikel 17 van de Wet tarieven in strafzaken, juncto 9, eerste lid, onder b, en derde lid, van het Besluit tarieven in strafzaken.

C. In artikel 366 Sv., dat betrekking heeft op de z.g. verstekmededeling, is nog geen rekening gehouden met de wijziging van de regeling van het instellen van hoger beroep en beroep in cassatie bij de Wet van 14 januari 1976, Stb. 9, houdende partiële wijziging van het Wetboek van Strafvordering en de Wet op de economische delicten. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op het rechtsgeding bij het gerechtshof (artikel 415 Sv.). Volgens de artikelen 408, tweede lid, en 432, tweede lid Sv., zoals zij thans luiden, kan de verdachte, indien de dagvaarding om ter terechtzitting te verschijnen hem in persoon was betekend, respectievelijk indien hij op de terechtzitting was verschenen en vervolgens het onderzoek voor onbepaalde tijd is geschorst en de oproeping om op de nadere zitting te verschijnen hem niet in persoon is betekend en hij evenmin op die nadere zitting is verschenen, uiterlijk veertien dagen nadat zich een omstandigheid heeft voorgedaan waaruit voortvloeit dat het vonnis of arrest hem bekend is, hoger beroep respectievelijk beroep in cassatie instellen.

Met het oog op deze gevallen is het gewenst dat een z.g. verstekmededeling aan de verdachte wordt betekend, zodat bij betekening in persoon de termijn waarbinnen het rechtsmiddel moet worden aangewend, een aanvang kan nemen, dan wel bij betekening niet in persoon in ieder geval de mogelijkheid tot tenuitvoerlegging ontstaat. De voorgestelde aanvulling van artikel 366 in samenhang met de wijziging van artikel 557 (zie artikel II, onder K) voorziet hierin.

D en E. Bij de wet van 26 juni 1975, Stb. 342, is de bevoegdheid tot het geven van z.g. stempelvonnissen verruimd; tevens zijn toen nadere eisen gesteld aan hetgeen bij deze wijze van registratie van het mondelinge vonnis in elk geval op het dubbel van de dagvaarding (of oproeping) of in het aan dat dubbel te hechten stuk dient te worden vermeld. In de praktijk worden thans altijd formulieren gebruikt die aan het dubbel van de dagvaarding worden gehecht; voor vermelding van de gegevens op het dubbel van de dagvaarding zelf ontbreekt de nodige ruimte. De voorgestelde wijziging van de artikelen 378a, eerste lid, en 395a, eerste lid, Sv. houdt met deze praktijk rekening.

F en H. Ook deze wijzigingen houden verband met de wet van 14 januari 1976, Stb. 9. Aangezien beroep in cassatie thans mede mogelijk is in gevallen waarin het vonnis of arrest bij verstek gewezen was en de verdachte eerst nadien met de uitspraak bekend wordt (vgl. artikel 432, eerste lid, onder b) dienen de artikelen 449, tweede lid en 451, derde lid, die betrekking hebben op het aanwenden van rechtsmiddelen tegen verstekvonnissen en -arresten te worden aangepast. Het is immers ongewenst dat de regeling van het aanwenden van rechtsmiddelen tegen verstekvonnissen zou afwijken van die betreffende bij verstek gewezen arresten¹.

¹ Vgl. HR 11 januari 1977, NJ 1977, nr. 222 en HR 11 januari 1977, NJ 1977, nr. 223. In deze arresten verklaarde de HR de verdachte toch ontvankelijk, hoewel bij het cassatieberoep na zijn aanhouding ter uitvoering van een verstek-arrest had ingesteld bij aangetekende brief in afwijking van het geldende artikel 449, eerste en tweede lid.

G en I. Artikel 450 Sv. opent voor een gedetineerde drie mogelijkheden om een rechtsmiddel tegen een vonnis of arrest van de strafrechter aan te wenden:

1. tussenkomst van een advocaat;
2. tussenkomst van een bij bijzondere volmacht schriftelijk gemachtigde;
3. descente van de griffier.

De derde mogelijkheid waarbij de griffier zich naar het huis van bewaring of de gevangenis begeeft komt in de praktijk vrijwel niet voor, omdat daaraan organisatorische bezwaren zijn verbonden. In het wetsontwerp wordt daarom voorgesteld (zie artikel II, onder G) haar te doen vervallen. Wel komt het voor, dat ambtenaren van de griffie bereid zijn zich te laten machtigen om namens de gedetineerde een rechtsmiddel aan te wenden (de mogelijkheid onder 2). De schriftelijke volmacht wordt dan vanuit de penitentiaire inrichting – al of niet met de naam van de gemachtigde griffie-ambtenaar ingevuld – naar de griffie gezonden van het gerecht door of bij hetwelk de beslissing waartegen het rechtsmiddel is gericht is gegeven.

In de praktijk is het meermalen voorgekomen, dat de schriftelijke volmacht te laat bij de griffie binnenkwam, namelijk na het verstrijken van de termijn voor het aanwenden van het rechtsmiddel, zonder dat hiervan in redelijkheid aan de gedetineerde een verwijt kon worden gemaakt (bij voorbeeld omdat de volmacht abusievelijk aan de verkeerde griffie was gezonden of te lang bij de administratie van de inrichting bleef liggen). Zie voor enkele gevallen, waarin op deze grond wegens overschrijding van de termijn de verdachte niet-ontvankelijk moest worden verklaard: HR 23 juni 1941, NJ 1941, nr. 695 en HR 25 november 1975, NJ 1976, nr. 176².

De kans op dergelijke vergissingen neemt toe naarmate het vaker voorkomt, dat een verdachte wordt gedetineerd in een inrichting buiten het arrondissement van de rechtbank waarvoor hij terecht moet staan.

Om aan deze bezwaren het hoofd te bieden en te verzekeren, dat de verdachte niet buiten zijn schuld van een rechtsmiddel wordt beroofd, is het nieuwe artikel 451a voorgesteld, waarvan de inhoud grotendeels geacht kan worden voor zich zelf te spreken. Voortaan zal de gedetineerde in een penitentiaire inrichting een rechtsmiddel kunnen aanwenden, onverminderd het bepaalde in de artikelen 449–451, door middel van een vormloze schriftelijke verklaring die hij doet toekomen aan de directeur. Deze doet de verklaring onverwijld inschrijven in een daartoe bestemd, door de administratie van de inrichting bijgehouden, register, waarvan het model bij ministeriële aanschrijving wordt bepaald. Het register kan door de belanghebbende gedetineerde worden ingezien om zich ervan te vergewissen dat de inschrijving inderdaad heeft plaatsgehad. Als dag waarop het rechtsmiddel is aangewend, geldt de dag van inschrijving in het register. De tijd die met de verzending over de post is gemoeid voordat het rechtsmiddel de griffie bereikt waar het behoort te worden aangewend, wordt dus niet langer in mindering gebracht op de termijn waarbinnen het rechtsmiddel door de gedetineerde moet worden aangewend. De directeur zendt vervolgens de verklaring toe aan de griffie waarvoor zij is bestemd; daar wordt ze dan bij de processtukken gevoegd.

Het nieuwe artikel laat de mogelijkheid onverlet dat de gedetineerde verdachte zich rechtstreeks met de griffie, zijn advocaat of een derde in verbinding stelt ten einde een rechtsmiddel aan te wenden. In dit verband leek het ook niet nodig het nieuwe artikel 451a mede van toepassing te doen zijn op het intrekken van rechtsmiddelen, te meer waar in het laatste geval van *periculum in mora* in het algemeen niet gesproken kan worden (vgl. ook de artikelen 238, tweede lid, en 265, tweede lid, Sv.). Wel zal de gegijzelde getuige van deze voorziening gebruik kunnen maken bij het instellen van hoger beroep resp. beroep in cassatie tegen de beschikking tot afwijzing van zijn verzoek tot ontslag uit de gijzeling, welke beroepsmogelijkheid aan korte termijnen is gebonden (vgl. artikel 223, derde lid, Sv.). Zie ook de artikelen 42, eerste lid, van de Vreemdelingenwet en artikel 31, tweede lid, van de Uitleveringswet. De in die artikelen bedoelde procedures worden mede door de voorgestelde bepaling bestreken.

² Zie voor een recent geval waarin de Hoge Raad de verdachte wél ontvankelijk verklaarde om hem niet het slachtoffer te doen zijn van een administratief verzuim: Hoge Raad 18 mei 1976, NV 5Q2. Over deze jurisprudentie nader: Th. W. van Veen, *Hoge Raad komt verdachte te hulp*, Nederlands Juristenblad 1977, blz. 1034–1038.

Wellicht ten overvloede wordt erop gewezen dat wanneer een verdachte, die de leeftijd van zestien jaar nog niet heeft bereikt, een raadsman heeft, deze als enige bevoegd is een rechtsmiddel aan te wenden (zie artikel 504, eerste lid, Sv.).

Opgemerkt wordt nog dat de commissie tot partiële herziening van het Wetboek van Strafvordering (de commissie-Duk) een principiële studie maakt van verzuimen bij het aanwenden van rechtsmiddelen door de verdachte. Deze studie, die nog niet is voltooid, staat echter los van het onderhavige wetsontwerp.

J. De wijziging van artikel 452 heeft geen zelfstandige betekenis maar vloeit rechtstreeks voort uit de wijzigingen bedoeld in artikel II, onder G en I.

K. De wijzigingen die in artikel 557 worden voorgesteld houden rechtstreeks verband met de wet van 14 januari 1976, Stb. 9. Verwezen moge worden naar de toelichting op artikel II, onderdelen C, F en H. De laatste volzin van het tweede lid van artikel 557 is, terwille van de duidelijkheid, overgebracht naar een nieuw derde lid.

L. Verwezen wordt naar de toelichting op artikel II, onderdelen D en E. De redactie van artikel 566, derde en vierde lid, is tevens verduidelijkt.

M. De in artikel 570, eerste lid, voorziene mogelijkheid van vervroegde invrijheidstelling indien de laatste dag van de straftijd valt op een zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag, is niet goed toe te passen op de straf van arrest die ingevolge de bijzondere strafbepalingen voor minderjarigen (zie de artikelen 77g en 77n Sr.) kan worden uitgesproken. De arreststraf is immers de enige vrijheidsstraf die in gedeelten van etmalen (met een minimum van vier uren) kan worden opgelegd, terwijl de rechter tevens kan bepalen dat de straf in gedeelten zal worden ten uitvoer gelegd. De gedachte die hierbij voorzit, is dat deze straf op vrije middagen of in het weekeind kan worden ondergaan. Het is duidelijk dat die opzet wordt doorkruist door artikel 570, eerste lid, welk artikel bij de wet van 26 september 1973, Stb. 471, opnieuw werd vastgesteld.

Het lijkt het eenvoudigste de straf van arrest, vanwege haar bijzonder karakter in het geheel van de vrijheidsstraffen, van de regeling van de vervroegde invrijheidstelling uit te zonderen. Daartoe dient de voorgestelde aanvulling van artikel 570.

N. Bij de toepassing van artikel 570, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering (zie ook de toelichting op artikel I, onderdeel A) is de vraag gerezen hoe moet worden gehandeld wanneer een gedetineerde in aansluiting op de vrijheidsstraf die hij ondergaat nog een andere vrijheidsstraf, een z.g. vervolgstraf, moet ondergaan die in het weekeind of op een algemeen erkende feestdag eindigt. Stel dat hij op vrijdag een gevangenisstraf van 3 maanden heeft uitgezeten en aansluitend daarop een hechtenisstraf van 2 dagen moet ondergaan, waarvan de expiratedatum dus zou vallen op de zondag. Dient hij dan tot zondag te worden vastgehouden of kan hij, omdat beide straffen bij elkaar worden geteld, reeds die vrijdag vertrekken? De wet geeft hierover geen uitsluitsel; artikel 570 heeft kennelijk met vervolgstrafpen geen rekening gehouden.

In de praktijk wordt thans de gedragslijn gevolgd, dat gelijksoortige hoofdstraffen voor de toepassing van artikel 570 als één straf worden beschouwd; ongelijksoortige niet. Dus in het bovenstaande voorbeeld: bij 3 maanden gevangenisstraf + 2 dagen hechtenis vindt de vrijlating op zondag plaats; bij 3 maanden gevangenisstraf en een vervolgstraf van 2 dagen gevangenisstraf geschiedt de vrijlating op de voorafgaande vrijdag.

Ratio van deze enigszins arbitraire praktijk is dat ten minste de korte (eventueel subsidiaire) hechtenisstraf ten volle wordt ondergaan. Het bezwaar echter is dat ze op de gedetineerden willekeurig overkomt. Het is hun moei-

lijk duidelijk te maken waarom dit verschil wordt gemaakt. Een ander bezwaar is dat langgestraften, met het oog op wie artikel 570 juist geschreven is, soms op zondag in vrijheid moeten worden gesteld omdat zij toevallig aansluitend aan hun gevangenisstraf nog een korte hechtenisstraf moesten uitzitten.

Om aan deze bezwaren tegemoet te komen, wordt voorgesteld over de gehele lijn de voor de gedetineerden gunstigste oplossing te kiezen. Deze komt erop neer, dat in een nieuw artikel 570a wordt bepaald dat, indien meer dan een straf achtereenvolgens moet worden ondergaan, deze straffen voor de bepaling van de expiratedatum als bedoeld in artikel 570, eerste lid, als één straf worden aangemerkt.

Artikel III

Bij de wet van 20 november 1963, Stb. 485, is het maximum van de vordering ter zake waarvan de beledigde partij zich in het geding over de strafzaak kan voegen in kantongerechtszaken van f 100 op f 200 gebracht en in rechtbankzaken van f 300 op f 500. Gaat de schade deze bedragen te boven, dan moet de vordering afzonderlijk bij de burgerlijke rechter worden aangebracht. Sindsdien zijn deze bedragen ongewijzigd gebleven.

Voorgesteld wordt het bedrag van de schade waarvoor voeging door de benadeelde in de strafzaak mogelijk is, te brengen op f 600 in kantongerechtszaken en f 1500 in rechtbankzaken.

Bij deze verhogingen is zowel rekening gehouden met het feit dat de bedoelde bedragen sinds bijna 15 jaar onveranderd waren gebleven als met de nog steeds voortgaande geldontwaarding. Tussen 1963 en 1978 is blijkens informatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek het prijsindexcijfer met 150% gestegen. Dit zou op zich zelf al, rekening houdend met de waardevermindering van het geld in die periode, een verhoging tot f 500 resp. f 1250 rechtvaardigen. Om te vermijden dat een verdere geldontwaarding op korte termijn een nieuwe aanpassing van deze bedragen wenselijk zou maken, zijn de thans geldende bedragen niet met de factor 2^{1/2} maar met de factor 3 vermenigvuldigd.

Artikel IV

Artikel 434, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd bij de wet van 14 januari 1976, Stb. 9, bepaalt dat, indien alleen het openbaar ministerie beroep in cassatie heeft ingesteld, het beroep niet wordt behandeld dan nadat het aan de verdachte in persoon is aangezegd of zich enige andere omstandigheid heeft voorgedaan, waaruit voortvloeit dat het beroep hem bekend is. (Het tweede lid bevat een regeling omtrent het instellen van incidenteel cassatieberoep door de verdachte).

Artikel 434 is ingevolge artikel 31, tweede lid, van de Uitleveringswet toepasselijk in uitleveringsprocedures. In de praktijk past het artikel daarin echter minder goed omdat aan het instellen van beroep in cassatie door het openbaar ministerie in uitleveringszaken doorgaans behoefte zal bestaan in gevallen waarin de rechtbank de uitlevering ontoelaatbaar heeft verklaard. Tenzij de uit te leveren persoon uit andere hoofde rechtens van zijn vrijheid is beroofd (hij zat bij voorbeeld een gevangenisstraf uit), zal de rechtbank dan tevens zijn invrijheidstelling gelasten. In dat laatste geval zal de op vrije voeten gestelde vreemdeling veelal echter onbereikbaar worden voor het openbaar ministerie, hetzij omdat hij naar het buitenland vertrekt, hetzij omdat hij voor de autoriteiten onvindbaar wordt doordat hij in Nederland geen bekend adres heeft achtergelaten.

In dergelijke gevallen zal het openbaar ministerie dus niet aan de Hoge Raad de vraag kunnen voorleggen of de rechtbank terecht de uitlevering ontoelaatbaar heeft verklaard. Dit laatste kan echter gewenst zijn, al was het alleen maar om tegenover de Staat, die tevergeefs de uitlevering heeft verzocht, te kunnen verwijzen naar een uitspraak van de hoogste Nederlandse rechter-

lijke instantie. Door het inschakelen van de cassatierechter wordt verder een uniforme toepassing van de Uitleveringswet en de verschillende uitleveringsverdragen verzekerd, hetgeen uit een oogpunt van het naleven van internationale verplichtingen door Nederland van belang is. Ten slotte zal, indien de Hoge Raad de uitspraak van de lagere rechter vernietigt, een bevel tot opsporing, aanhouding en voorgeleiding ter fine van uitlevering van de opgeëiste persoon kunnen worden uitgevaardigd voor het geval dat hij alsnog in Nederland wordt aangetroffen.

Voorgesteld wordt daarom de restricties die artikel 434, eerste lid, Sv. stelt aan het instellen van beroep in cassatie door het openbaar ministerie voor de uitleveringsprocedure te doen vervallen. Ook de regeling van het instellen van incidenteel beroep in cassatie kan vervallen, aangezien daaraan in uitleveringszaken weinig behoefte bestaat. Een uitlevering wordt immers (behoudens enige hier niet ter zake doende uitzonderingsgevallen) hetzij toelaatbaar hetzij ontoelaatbaar verklaard. Is het laatste het geval, dan zal de opgeëiste persoon in het algemeen geen behoefte hebben aan het instellen van incidenteel cassatieberoep; doet de eerste casuspositie zich voor, dan zal hij zelf beroep in cassatie aantekenen.

Artikel V

De wijziging in de regeling van de voeging van de beledigde partij in strafzaken dient geen invloed te hebben op aanhangige strafgedingen waarin een dergelijke voeging reeds heeft plaatsgehad.

De Minister van Justitie,
J. de Ruiter